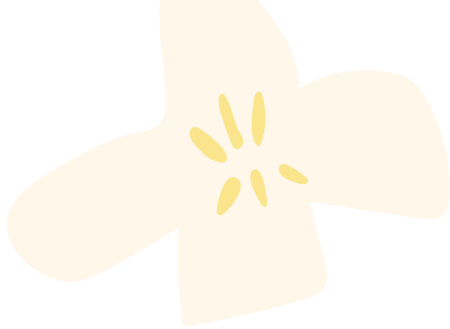




AAN DE SLAG MET TIENERS EN JONGEREN DIE RONDHANGEN

# Hangmakers in tien gemeenten



## Colofon

**Publicatiedatum:** 1-5-2024

**Redactie:** Bieke Nackaerts, Jolijn De Haene en Tieme Verlinde

**Layout en illustraties:** Lies Geers

**Met dank aan:** Jakke Meysmans (vrijetijdsambtenaar Vilvoorde), Eva Helpers en Younes El Yousfi (jeugdambtenaar en jeugdopbouwwerker Wemmel), Kevin Samyn (jeugdambtenaar Ingelmunster), Bieke Vertriest (ambtenaar speelruimte Kortrijk), Mathilde Deseyn (jeugdambtenaar Anzegem), Annelies Staelens (diensthoofd jeugd Zwevegem), Sofie De Keuster en Martine Eelen (clustermanager vrije tijd en jeugdambtenaar Malle), Kobe Vercauteren (schepen van jeugd Vorselaar), Dieter Pelckmans en Caroline Van den Eynde (diensthoofd jeugd en programmaregisseur kind- en jeugdvriendelijk Turnhout), Gitte Van Der Biest en Jessica Vosters (JES vzw), Helena Quartier en alle collega's van Bataljong.

Deze publicatie kwam tot stand dankzij de steun van Vlaanderen, in het kader van het jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan (JKP), prioriteit 2 gezonde en leefbare buurten, en het actieplan 'Mee(r) naar buiten?!'.

**Contact:** [info@dehangmakers.be](mailto:info@dehangmakers.be), [www.dehangmakers.be](http://www.dehangmakers.be)

# Inhoudsopgave

|                        |          |
|------------------------|----------|
| <b>Voorwoord .....</b> | <b>3</b> |
|------------------------|----------|

|                                                         |          |
|---------------------------------------------------------|----------|
| <b>Rondhangen en publieke ruimte – de theorie .....</b> | <b>5</b> |
|---------------------------------------------------------|----------|

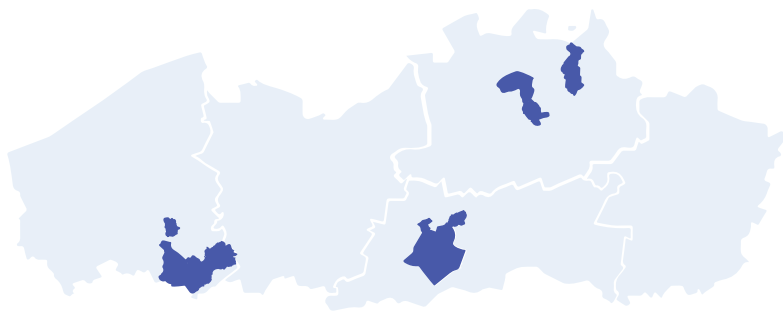
|                                                                   |   |
|-------------------------------------------------------------------|---|
| Wat is rondhangen? .....                                          | 5 |
| Drie redenen om rondhangen te stimuleren als lokaal bestuur ..... | 6 |
| Drie principes van een sterke rondhangvisie .....                 | 6 |

|                                                            |          |
|------------------------------------------------------------|----------|
| <b>Vijf handvatten voor een straf rondhangbeleid .....</b> | <b>9</b> |
|------------------------------------------------------------|----------|

|                                                                          |    |
|--------------------------------------------------------------------------|----|
| 1. Zie kinderen en jongeren als volwaardig deel van de samenleving ..... | 9  |
| 2. Werk vanuit een brede visie op samenleven en leefbaarheid .....       | 10 |
| 3. Maak werk van een doordacht en geïntegreerd beleid .....              | 11 |
| 4. Benut publieke ruimte optimaal .....                                  | 12 |
| 5. Investeer in het thema .....                                          | 13 |

|                                                            |           |
|------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>Hangen in Vlaanderen en Brussel – de praktijk .....</b> | <b>15</b> |
|------------------------------------------------------------|-----------|

|                                                               |    |
|---------------------------------------------------------------|----|
| Anzegem - Samenwerking gemeentelijke diensten .....           | 15 |
| Ingelmunster - Ruimte creëren voor tieners, met tieners ..... | 17 |
| Kortrijk - Intergenerationele publieke ruimte .....           | 19 |
| Zwevegem - Civic crowdfunding .....                           | 21 |
| Malle - Ontwikkeling jongerenontmoetingsplekken .....         | 23 |
| Turnhout - Cel overlast openbaar domein .....                 | 25 |
| Vorselaar - Regionale werking .....                           | 27 |
| Vilvoorde - Publieke binnenruimte .....                       | 29 |
| Wemmel - Jeugdobbouwwerk .....                                | 31 |
| Brussel - Participatie in de publieke ruimte, JES vzw .....   | 33 |



|                                                       |           |
|-------------------------------------------------------|-----------|
| <b>Is er iets blijven hangen? Neem het mee! .....</b> | <b>35</b> |
|-------------------------------------------------------|-----------|

|                                                              |       |
|--------------------------------------------------------------|-------|
| Inspiratie opgedaan? Die kan je kwijt op deze pagina's ..... | 35-38 |
|--------------------------------------------------------------|-------|

# Voorwoord

Beste lezer,

Weet u nog toen we in lockdown waren en jongeren geen gebruik meer mochten maken van de publieke ruimte? Speelpleintjes werden afgesloten met rood-wit lint en jongeren moesten binnen blijven, gescheiden van hun leeftijdsgenoten. Corona heeft ons een harde les geleerd over het belang van de ruimte waarin jongeren kunnen samenkomen, bijpraten, plannen smeden en gewoonweg dromen.

Jongeren moeten elkaar kunnen ontmoeten op pleintjes, ze moeten kunnen rondhangen. Het rapport van het Maatschappelijke Relancecomité benadrukt het belang van publieke en groene ruimtes als knooppunten voor beweging, ontmoeting en vrijetijdsbesteding.

Spelen, vrijetijdsbeleving, ontspanning, recreatie, activiteiten zijn als recht vervat in artikel 31 van het Kinderrechtenverdrag. Dit kinderrecht omvat de georganiseerde vrijetijdsbesteding en de ongeorganiseerde vrijetijdsbesteding, waaronder buiten zijn om te spelen, vrienden te ontmoeten op een plein, enzovoort.

Het is van vitaal belang dat er voldoende ruimte is waar jongeren dit kunnen doen. Velen zijn daarbij aangewezen op de publieke ruimte, vooral in verstedelijkte gebieden waar een gebrek aan privéruimte heerst.

Publieke ruimte moet toegankelijk en beschikbaar zijn voor iedereen, ongeacht leeftijd, geslacht, afkomst of beperking. Het gebruik van de publieke ruimte draagt bij aan geluk en welzijn, maar stelt ons ook voor uitdagingen op het gebied van leefbaarheid, respect en verdraagzaamheid.

Helaas wordt deze ruimte steeds schaarser, en jongeren worden al te vaak gezien als overlast. Niet elke jongere wil gaan skaten in het skatepark; sommigen willen gewoon samen buiten zijn. Het is onze taak om dit mogelijk te maken.

Daarom lanceerden we vorig jaar samen met Bataljong en andere relevante partners het actieplan "Mee(r) naar buiten?!". Een uitnodiging en oproep naar kinderen, jongeren, ouders, begeleiders en bestuurders om meer in te zetten op vrije publieke ruimte voor jongeren. Deze publicatie is een resultaat van dit actieplan en een pleidooi voor het belang van rondhangen in de publieke ruimte.

Rondhangen wordt hier benaderd vanuit een positieve invalshoek en verbonden aan de ontwikkeling van jongeren. Deze publicatie biedt niet alleen antwoorden op fundamentele vragen, maar daagt ook uit om de publieke ruimte in te richten in samenspraak met jongeren. Samen met **Bataljong** en het **Netwerk Jeugdvriendelijk** roep ik bestuurders op om werk te



maken van een positief rondhangbeleid. Een beleid dat in dialoog gaat met jongeren, waarin hun interesses en noden centraal staan en bovenal een beleid dat letterlijk en figuurlijk ruimte biedt aan jongeren om zichzelf te kunnen zijn, daar waar ze willen en mogen zijn.

Laten we samen bouwen aan een omgeving waarin jongeren kunnen gedijen, waar ze kunnen spelen, dromen, ontmoeten en gewoonweg zichzelf kunnen zijn.

Ik wens u veel leesplezier toe,

Vlaams minister van Jeugd



# Rondhangen en publieke ruimte – de theorie

Rondhangen is oké. Rondhangen is een recht voor alle inwoners in de gemeente. Voor veel tieners en jongeren is het een essentieel deel van hun ontwikkeling. Toch wordt rondhangen vaak gezien als een probleem, bijvoorbeeld door buurtbewoners. We willen dat rondhangen voor lokale besturen normaal is én dat ze het stimuleren. **Lees ons pleidooi voor rondhangen.\***

## Wat is rondhangen?

### Jonge inwoners gebruiken de publieke ruimte intensief

Volwassenen gebruiken de publieke ruimte voor ontmoetingen, ontspanning, verplaatsingen... Ook kinderen en jongeren spelen en sporten in de publieke ruimte, ontmoeten er elkaar om te babbelen, maken er gebruik van de faciliteiten of wachten er, op elkaar, op het openbaar vervoer... Bij kinderen heet dit dan meestal 'spelen'. Bij tieners en jongeren kleven volwassenen daar nogal snel de term '**rondhangen**' op.

Bij tieners en jongeren **ligt het gebruik van de publieke ruimte vaak hoog**. Dit omdat ze (nog) geen eigen privéruimte ter beschikking hebben, waar ze helemaal zelf controle over hebben en waar ze zich aan het toezien oog van ouders of opvoeders kunnen onttrekken.

### Drie betekenissen van rondhangen

**Rondhangen is vrije tijd doorbrengen in publieke of semipublieke ruimte, in een ongeorganiseerde context en in zelfgekozen groepen. Het is van buitenaf niet altijd zichtbaar wat de drijfveer precies is, maar voor de groep, de gebruikers zelf, is er wel degelijk een betekenisverlening aan de activiteit.**

- 1. Een sociale betekenis:** de groep biedt veiligheid en geeft richting aan gedrag en persoonlijke identiteit. Binnen die veilige omgeving krijgen jongeren de kans om sociale en communicatieve vaardigheden te oefenen en hun identiteit te ontwikkelen.
- 2. Een pedagogische betekenis:** de publieke ruimte is één van de weinige settings waar de controle van volwassenen minimaal is. Dat maakt van rondhangen de ideale activiteit om zelf vorm te geven aan hun plek in de gemeenschap, om eigen waarden en normen te vormen en te experimenteren met grenzen. Zo draagt rondhangen bij tot meer autonomie en is het ook een expressiemiddel van het streven naar autonomie. Rondhangen werkt emanciperend.

\* Benieuwd naar de bronnen waarop we ons baseren?  
Check de referentielijst van onze uitgebreide visietekst via [www.dehangmakers.be](http://www.dehangmakers.be).

**3. Een ruimtelijke betekenis:** jongeren zoeken naar plekken die aan bepaalde eisen of noden voldoen. Die plek kan een uitvalsbasis zijn, een rustige plek om te babbelen, of net een avontuurlijke plek waar altijd wel iets te beleven valt. Ook de nood om te zien en gezien te worden, bepaalt mee de keuze van een plek. Een winkelcentrum voldoet meer aan die nood dan een steiger langs een afgelegen rivier. De keuze voor een locatie is een duidelijk signaal. De kunst bestaat erin deze noden op te pikken en er je beleid op af te stemmen.

De drie betekenissen zijn vervlochten met elkaar. Je brengt ze dan ook best alle drie in rekening als je het hebt over 'rondhangen'.

## Drie redenen om rondhangen te stimuleren als lokaal bestuur

1. Openbare ruimte waar sterk ingezet wordt op het publieke karakter, verhoogt de kansen op interculturele en intergenerationele contacten. Bovendien leidt het tot een veel sterkere **verbondenheid met de samenleving** en de democratie.
2. De thuis- en woonsituatie bepaalt ook mee de nood aan publieke ruimte. **Wie beperkter behuist is en geen tuin heeft, gebruikt de publieke ruimte intensiever.**
3. Mogen vertoeven in de publieke ruimte, is een **recht voor alle kinderen en jongeren**. Het recht op rust en ontspanning (kinderrechtenverdrag artikel 31) impliceert dit. Als overheid heb je de verantwoordelijkheid om kwalitatieve en toegankelijke publieke ruimtes te voorzien, waarin verschillende groepen aanwezig kunnen en mogen zijn.

## Drie principes van een sterke rondhangvisie

Een sterke rondhangvisie is een verhaal met veel aspecten. We lichten drie principes uit.

### 1. Het belang van kwalitatieve publieke ruimte

**In essentie is publieke ruimte die ruimte die voor iedereen vrij toegankelijk is, waarop iedereen beroep kan doen, die van de gehele bevolking hoort te zijn.**

Om het fenomeen rondhangen goed te kunnen begrijpen, zoomen we even uit naar de setting waarin het plaatsvindt: de publieke ruimte. Daarin spelen drie lagen in op elkaar.

- **Fysieke laag:** kunnen jonge inwoners hier aanwezig zijn? Zijn er veilige routes naar die plekken? Zijn er faciliteiten om elkaar te ontmoeten (bankjes, vuilnisbakken, wifi, ...)? Deze laag focust op aanleg en inrichting.
- **Belevingslaag:** willen jonge inwoners hier zijn? Is de plek aantrekkelijk? Hebben ze het gevoel dat ze er hun ding kunnen doen? Deze laag focust op ervaringen en beleving.
- **Laag van machtsverhoudingen:** mogen jonge inwoners hier aanwezig zijn? Hebben ze het gevoel dat ze er welkom zijn? Worden ze door andere gebruikers weggestuurd? Durven ouders hun kinderen naar deze plek te laten komen? Deze laag focust op sociale verhoudingen, normen en gedragsregels die aan een plek verbonden worden.

Straf rondhangbeleid houdt rekening met deze drie lagen en speelt actief in op publieke ruimte waar jonge inwoners kunnen, willen en mogen zijn.

## 2. Maak publieke ruimte (opnieuw) écht publiek

De druk op de publieke ruimte verhoogt anno 2024 door enkele tendensen:

- Beschikbare ruimte wordt steeds **schaarser**, onder meer door verdichting en omdat verblijfs- en ontmoetingsruimte vervangen wordt door verplaatsingsruimte.
- Publieke ruimte wordt vaker **voorgestructureerd** voor bepaalde functies. Zo krijg je het idee dat skaten enkel kan op een skatepark en spelen in een speeltuin, wat niet altijd strookt met de noden of wensen van gebruikers.
- Er is steeds meer **privatisering** van publieke ruimte. Denk bijvoorbeeld aan een terras dat een deel van een dorpsplein inpalmt. Of ruimte op het strand die ingenomen wordt door verhuurders van bijvoorbeeld ligzetels of parasols.

## 3. Rondhangbeleid is meer dan overlastpreventie

Rondhangen heeft (onterecht) een negatieve connotatie en wordt bijna standaard geassocieerd met overlast, een begrip waarin **perceptie en omstandigheden** een bepalende rol spelen.

Eenzijds zijn er de **objectieve aspecten** van overlast die altijd en overal een negatieve invloed hebben. Denk aan zwerfvuil, vandalisme... Anderzijds zijn er de **subjectieve elementen** die sterk afhankelijk zijn van persoonlijke voorkeuren, interpersoonlijke dynamieken en de setting van de gebeurtenissen. Denk aan het spelen van muziek, grasmaaien of rondcruisen op een elektrische step. Die activiteiten zijn op zich geen overlast, maar kunnen wel als dusdanig ervaren worden op bepaalde tijdstippen, in drukke buurten of door het herhaaldelijk plaatsvinden.

Wanneer rondhangen als overlast wordt gezien, gaat het in grote mate over de subjectieve aspecten. De objectieve overlast komt minder vaak voor. Vaak pikken klassieke en sociale media net die situaties op en versterken en legitimeren zo de negatieve beeldvorming. De overgrote meerderheid van de jongeren in de publieke ruimte betaalt de tol voor het onaantvaardbaar gedrag van enkelen.

Die **negatieve spiraal doorbreken** is belangrijk. Rondhangbeleid gaat veel verder dan overlastpreventie. Zet in op de positieve aspecten van rondhangen en op een positieve beeldvorming van jongeren en rondhangen. Rondhangende jongeren verdienen de kans om met een positief verhaal naar buiten te komen en contact te leggen met de omgeving.



# Vijf handvatten voor een straf rondhangbeleid

## 1. Zie kinderen en jongeren als volwaardig deel van de samenleving

We bekijken kinderen en jongeren nog te vaak als 'nog-niet-volwassen' of 'nog-niet-burger'. We zien hen als toekomstig kapitaal en vergeten daardoor dat ze ook op dit moment al deel zijn van de samenleving, dat ze er al mee vorm aan geven. **Kinderen en jongeren zijn expert in hun leefwereld** – enkel zij weten uit ervaring wat het is om hier en nu jong te zijn, op te groeien, te leren en te leven.

En toch zetten we die expertise en ervaringsdeskundigheid vaak op de achtergrond. Daarenboven lijken de belangen en noden van kinderen en jongeren vaak minder door te wegen in eindbestissingen. Het zijn sterkere, luidere en machtigere belangengroepen die op het beleid wegen: handelaars, burgerinitiatieven, ouders,... Die stemmen en belangen lijken makkelijker bij beleidsmakers terecht te komen en worden sneller gevolgd dan de vragen of eisen die kinderen en jongeren op tafel leggen.

**Dit is geen pleidooi om zomaar alles uit te voeren wat kinderen en jongeren vragen. Wél om hun belangen evenveel te laten doorwegen en hen als evenwaardige en volwaardige partners te zien in het vormgeven van de samenleving.**

### Praat met kinderen en jongeren, niet over hen

Zet in op een samenwerking met kinderen en jongeren. Ga met hen in gesprek over hun noden en behoeften en breng hun unieke ervaringskennis en perspectief binnen in beleidsprocessen.

Samenwerking en participatie starten eerst en vooral met het gedegen informeren van kinderen en jongeren. Daarna kan dit uitgroeien tot een verhaal van gedeeld eigenaarschap, gedeeld beheer of een plek voor kinderen en jongeren aan de tekentafel van een project.

### Zet hen niet op jeugdeilandjes

De vraag om aandacht te besteden aan de noden, behoeften en meningen van kinderen en jongeren is geen roep naar afgebakende 'jeugdreservaten' zoals speelzones, skateparken of groenzones, maar wel naar een **samen-gebruik van publieke ruimte en infrastructuur**.

**De publieke ruimte moet én kan een en-en-verhaal worden.** Bij de planning en inrichting is het belangrijk dat er voldoende ruimte voorzien wordt waar groepjes (jongeren, volwassenen, senioren,...) bijeen kunnen staan, hangen, zitten of liggen,... Hoe de plekken precies worden ingericht, moet van plaats tot plaats worden bekeken.

Het is aan de beleidsmakers en ontwerpers om in **dialoog** te gaan met de gebruikers, de noden in kaart te brengen en tot creatieve en kwaliteitsvolle oplossingen te komen. Ga met gebruikers aan de slag en voorzie ook een plek waar ze in interactie kunnen treden met andere gebruikers van de ruimte.

**Zorg dat plekken beantwoorden aan verschillende noden, zet in op een goed onderhoud en beheer van plekken en stimuleer gedeeld gebruik van de beschikbare ruimte.**

## **2. Werk vanuit een brede visie op samenleven en leefbaarheid**

### **Zorg voor een gedragen visie – formaliseer die en bed die in**

Een publieke ruimte creëren die echt publiek is, een antwoord biedt op diverse noden, verschillende groepen met elkaar verbindt en die niet uitmondt in onoverkoombare spanningen, is een bijzonder grote ambitie om waar te maken.

Dit kan dan ook niet de verantwoordelijkheid zijn van één dienst. Er is nood aan integraal en transversaal beleid, waarbij visies op ruimte, veiligheid, jeugd en samenleven geïntegreerd en vertaald worden naar concrete beleidskeuzes en een concrete aanpak.

Dit kan onder de vorm van een rondhangbeleid, een actieplan leefbaarheid of via het politiereglement. Belangrijk hierbij is vooral dat er een gedeelde en integrale visie is op de thematiek en dat er binnen de bestaande beleidskaders ook enige vorm van verankering is.

**Zorg voor een 'plek' waar de nodige diensten, beleidsmakers en middenveldpartners elkaar kunnen vinden rond het thema.**

### **Versterk of stimuleer initiatieven die dialoog en samenwerking tussen groepen inwoners bevorderen**

Het zal al opgevallen zijn dat we het zelden over hangjongeren hebben, maar dat we vaak spreken over bewoners en over groepen. Dat doen we bewust, omdat net die verbinding nodig is om aan de slag te gaan rond publieke ruimte en rond de plaats die kinderen en jongeren in die publieke ruimte kunnen, mogen en willen innemen.

Zet daarom in op initiatieven die **dialogoog en connectie** bevorderen, tussen bewoners en gebruikers onderling en tussen politie, lokaal bestuur en bewoners.

**Kortom: praat met hen, niet over hen, en laat hen met elkaar praten.**

## Zet in op positieve, realistische beeldvorming Laat zien dat rondhangen ok is

Kies in het taalgebruik in de communicatie voor neutrale begrippen, breng ook de positieve ervaringen in beeld,... Of zet een campagne op die rondhangen promoot en normaliseert.

Zo wordt er aangetoond dat jullie het publieke karakter van de ruimte willen vrijwaren en het actorschap van kinderen en jongeren erkennen en stimuleren. Op die manier laten jullie zien dat kinderen en jongeren er mogen zijn, dat zij ook hun plek in de publieke ruimte verdienen.

**Aandacht hebben voor een positieve beeldvorming wil tegelijk niet zeggen dat je eventuele problemen of uitdagingen onder de mat schuift of onbenoemd laat.**

Zwerfvuil, druggebruik, vandalisme,... vinden wel degelijk plaats in de publieke ruimte – ook door jongeren. Dit zijn uitdagingen die een aanpak en beleid vragen en waar over gesproken kan en mag worden. Let erop dat je deze uitdagingen niet zonder meer koppelt aan rondhangen (of aan skaten bvb.). Maak een duidelijk **onderscheid tussen verschillende fenomenen** en wees je bewust van de invloed die jouw communicatie heeft op de perceptie en ideeën van burgers in jouw stad of gemeente.

## 3. Maak werk van een doordacht en geïntegreerd beleid

### Werk een langetermijnaanpak uit

Vermijd paniekvoetbal of extreme maatregelen bij problemen. **Probeer proactief en preventief te werken** en een beleid uit te stippelen dat inzet op de kracht van publieke ruimte. Speel in op betekenisvolle initiatieven en heersende tendensen. Zorg dat je weet wat er in je gemeente leeft en geef budget en ruimte aan initiatieven die bvb. de stem van jongeren krachtiger maken.

Maak van je beleid een samenhangend en efficiënt geheel met aandacht voor alle **stemmen**. Zorg dat initiatieven (h)erkend kunnen worden. Zo weten burgers welke maatregelen genomen worden, weten ze waar ze terecht kunnen bij vragen, ... Wees als bestuur zichtbaar.



## 4. Benut publieke ruimte optimaal

### Denk na over verschillende functies en noden

We duiden eerder al dat niet iedereen de publieke ruimte op eenzelfde manier ervaart of gebruikt. Voor de ene is de publieke ruimte vooral doorgangsgebied, voor de andere dé plek bij uitstek voor ontspanning of ontmoeting. En voor nog anderen is het een combinatie van die functies.

Die verschillen in noden zijn deels ingegeven door individuele en persoonlijke verschillen, maar hangen ook samen met de **context**. In buurten met veel stapelbouw of waar weinig private tuinen zijn, wordt publieke ruimte intensiever gebruikt. In schoolomgevingen zal veiligheid dan weer centraler staan.

Besteed voldoende aandacht aan die **functies en noden** – probeer zicht te krijgen op die noden, zowel voor bestaande als nieuwe publieke ruimtes.

### Van planning tot beheer

*"Why bother installing infrastructure if you're not going to maintain it?"* Er is niets erger dan afgeleefde banken of speeltoestellen die er verlaten bij liggen – terwijl de vraag naar ruimte zo groot is.

**Voorzie voldoende budget en tijd om in te zetten op het beheer en het onderhoud van een ruimte.** Probeer waar mogelijk gedeeld eigenaarschap te creëren met gebruikers van de ruimte – buurtbewoners, jongeren, bezoekers,... Streef naar een gedeeld verhaal, zodat iedereen mee verantwoordelijkheid kan en wil opnemen voor het behoud van een ruimte.

### Bewaak het publieke en democratische karakter van publieke ruimte

**Publieke ruimte hoort voor iedereen toegankelijk te zijn** – dus ook voor kinderen en jongeren. Dat betekent dat een lokaal bestuur ook de opdracht heeft om te bewaken dat er geen voorwaarden aan de toegang tot die ruimte worden gekoppeld. Verplichte consumptie, ticketaankoop, toegangscontroles,... houden grote risico's in ten aanzien van het publieke karakter van ruimtes.

**Pin jongeren ook niet vast op één plek.** Hun hangplekken verplaatsen zich mee met de seizoenen, met andere gewoonten, met evenementen die plaatsvinden of met andere groepen gebruikers die plots verschijnen of verdwijnen.

Een moeilijker te vatten dimensie zijn de **verhoudingen tussen groepen gebruikers onderling**. Ook daar kan spanning op staan: kinderen vs. jongeren, jongeren vs. ouderen, jongens vs. meisjes, bevolkingsgroepen van verschillende herkomst,... we kunnen tal van tweedelingen vinden waarrond conflicten bestaan in de publieke ruimte. Die conflicten zijn niet inherent aan de groepen, wel aan de beschikbare ruimte en de noden die soms met elkaar botsen. Ook hier is het voorwaardelijk maken van ruimtes geen afdoende antwoord. Dit vraagt een

degelijke analyse van de context en van de noden, om zo – liefst samen met de betrokken groepen – op zoek te gaan naar antwoorden.

**Aanwezig zijn in de publieke ruimte is daarbij een goede strategie** – op die manier kan er vinger aan de pols gehouden worden, zowel rond gebruik en noden als eventuele spanningen of uitdagingen in de publieke ruimte.

## 5. Investeer in het thema

### Menskracht staat voorop

Conflicten in de publieke ruimte draaien meestal om samenlevingsvraagstukken, om spanningen tussen groepen of individuen, om uitdagingen om met een hele buurt een beperkte ruimte optimaal te benutten. Die conflicten aanpakken of vermijden kan dus niet simpelweg door camera's te hangen, verbods- en gebodsborden te plaatsen of door zones af te bakenen.

**Mensen laten samen leven, laten samen zijn, dat vraagt menskracht. Mensen hebben mensen nodig, ook als het om publieke ruimte gaat.**

Durf **personeelstijd** vrij te maken voor (jongeren in) de publieke ruimte. Ga **vindplaatsgericht** te werk. Verlaat jullie bureau's, ga regelmatig een klein gesprek aan met de gebruikers van de publieke ruimte. Kleine praatjes met een grote relevantie! Wees een **brugfiguur** tussen bewoners en diensten.

Geen menskracht genoeg binnen het lokaal bestuur? Werk samen met een lokale partner die hier expertise in heeft. Of sla de handen in elkaar met je buurgemeenten. **Werk regionaal samen** en creëer zo samen een sterk regionaal en lokaal beleid voor jonge inwoners.

### Zet in op een breed netwerk

De publieke ruimte echt publiek houden, dat is **een gedeelde verantwoordelijkheid**. Zet in op die samenwerking door een breed netwerk uit te bouwen en door samen deze uitdaging op te nemen.

**Spreek ook bewoners aan op hun verantwoordelijkheid.** De buurt maak je samen. Geef jongeren de mogelijkheid zelf onderzoek te doen naar de ideale hangplek, laat jongeren de perfecte bank zelf maken met een vooropgesteld budget... Een plek waar af en toe een oogje in het zeil moet worden gehouden? Vraag aan enkele bereidwillige jongeren zelf deze rol te vervullen, zodat de plek kan blijven bestaan.

## Maak waar nodig extra budget vrij voor initiatieven, ingrepen, onderzoek

Soms is aanwezig zijn op een plek, of dialoog creëren niet voldoende. Vaak zijn er ook aanpassingen of ingrepen nodig – extra banken, verlichting, extra sociale controle, een heraanleg van een bepaalde ruimte,...

Ook kleine ingrepen zoals een extra vuilnisbak of het verplaatsen van een bankje kunnen al heel wat teweegbrengen. Probeer ook hier proactief en preventief te werken.

### Verder rondhangen in onze visietekst?



# Hangen in Vlaanderen en Brussel – de praktijk

Tijd voor inspiratie! We hangen rond in 10 steden en gemeenten in Vlaanderen en Brussel en ontdekken hoe zij werken vóór en met tieners en jongeren in de publieke ruimte.



Aantal inwoners: 15.223

## Samenwerking gemeentelijke diensten

### Wat is jullie verhaal en van waaruit is dit gestart?

Kinderen en jongeren mogen zijn wie ze zijn in de publieke ruimte. De publieke ruimte is de plaats waar ze kunnen spelen, rondhangen, ... kortom jong zijn. We stimuleren ontmoetingen over verschillende generaties heen en betrekken kinderen en jongeren bij de inrichting of aanpassing van publieke binnen- en buitenruimtes. Een ontmoetingsplaats moet ervoor zorgen dat er ontmoeting kan en mag plaatsvinden. We zorgen voor voldoende verlichting en groen, zodat het ook zonder speeltoestellen voor iedereen een aantrekkelijke plaats blijft. Ook in alle weersomstandigheden moet er ontmoeting mogelijk blijven en voor de inrichting maken we gebruik van duurzame materialen. Bovendien moet het onderhoud op een duurzame manier kunnen gebeuren.

### Waar ligt de kracht van dit verhaal?

Kinderen en jongeren hebben nood aan ruimte om jong te zijn. Anzegem erkent het belang van buitenspelen, de buurt verkennen of gewoon rondhangen. Daarom willen we een publieke ruimte op maat van onze kinderen en jongeren. We doen dit door in te zetten op ontmoeting, dialoog en samenwerking.

## Hoe werden tieners/jongeren betrokken in jullie verhaal? Welke impact hebben zij gehad?

We denken na over waar en waarom we bestaande publieke ruimtes aanpassen of nieuwe plekken voor kinderen en jongeren inrichten. We doen dit in samenspraak met de buurt en onze kinderen en jongeren. Communicatie naar de inwoners toe is hierbij essentieel. Enkel zo heeft het project kans op slagen.

## Met welke diensten en partners hebben jullie samengewerkt?

Samenwerkingen gebeuren tussen de dienst communicatie, cluster milieu en omgeving, cluster gemeentelijke infrastructuur, dienst openbare werken, sociaal huis, jeugddienst en sportdienst.

## Waar ben je trots op?

Een ontmoetingsplaats creëren in een publieke ruimte vraagt om dienstoverschrijdend denken en samenwerken. Heel wat diensten hebben hun eigen expertise, waardoor een goede samenwerking en interne communicatie cruciaal zijn om tot een duurzaam en haalbaar project te komen. We bundelen onze krachten en kennis en dat levert op!

## Waar zie je nog uitdagingen?

We willen ervoor zorgen dat ieder kind en jongere een speel- en ontmoetingsplek op een vlotte en veilige manier kan bereiken. Daarvoor werken we op dit moment met de ploetermobiel die één woensdagmiddag eropuit trekt voor spel en plezier in de verschillende wijken. De locatie varieert van maand tot maand. Verder blijven we inzetten op het creëren van speelruimtes.

# Anzegem

**Meer weten?**

Mathilde Deseyn - jeugdambtenaar  
mathilde.deseyn@anzegem.be  
056 68 02 02

# Hangen in Vlaanderen en Brussel – de praktijk

## WEST-VLAANDEREN INGELMUNSTER

Aantal inwoners: 11.454



## Ruimte creëren voor tieners, met tieners

### Wat is jullie verhaal en van waaruit is dit gestart?

Bij het inrichten van de publieke ruimte proberen wij steeds rekening te houden met de brede jeugdreflex. We vinden het belangrijk om een plek op te eisen voor kinderen en jongeren, omdat zij evenveel gebruik maken van die ruimte als volwassenen en zelfs vaak meer nood hebben aan een 'eigen plek' in die publieke ruimte. Waar mogelijk proberen we dit te doen door het opstarten van een inspraaktraject.

### Waar ligt de kracht van dit verhaal?

De brede jeugdreflex blijft over verschillende legislaturen heen belangrijk. Een sterke jeugdraad zorgt er mee voor dat de stem van kinderen en jongeren gehoord wordt.

### Hoe werden tieners/jongeren betrokken in jullie verhaal? Welke impact hebben zij gehad?

In 2021 hebben we o.a. in samenwerking met Bataljong een behoeftenonderzoek georganiseerd met een bevraging en focusgesprekken. We onderzochten op welke manier kinderen en jongeren hun vrije tijd beleven. Tieners gaven aan dat er nog een gemis was van een 'eigen plek' en dat er een grote vraag was naar een skatepark. Als gevolg van dit onderzoek werd in 2023 beslist om een skatepark te bouwen en werd een tienerwerking opgestart.

## Met welke diensten en partners hebben jullie samengewerkt?

Bij inspraaktrajecten voor het inrichten van speelzones werken we intern vaak samen met de dienst ruimte en de groendienst. Samenwerkingen met externe partners zijn afhankelijk van de aard van het project. Voor het traject van het skatepark werkten we samen met de Leuvense skateorganisatie 'Vzweetje'.

## Waar ben je trots op?

Ik ben er trots op dat er in onze gemeente over de jaren heen een sterke cultuur van inspraak is gegroeid, waardoor er ook effectief naar de stem van kinderen en jongeren wordt geluisterd en dat ze impact hebben op de publieke ruimte. Ik ben ook trots op tienerwerking 'De Zolder'. Het is heel leuk om tieners te bereiken tussen 12 en 15 jaar en hen een eigen plek te bieden.

## Waar zie je nog uitdagingen?

Het is een continue uitdaging om ervoor te zorgen dat kinderen en jongeren hun eigen plek krijgen in de publieke ruimte. Vooral bij grotere projecten, zoals de ontwikkeling rond de kanaalomgeving en de herinrichting van de stationsomgeving is dat niet altijd een evidentie.

# Ingelmunster

[Meer weten?](#)

Kevin Samyn – jeugdbeleidsmedewerker en coördinator BOA  
kevin.samyn@ingelmunster.be  
051 33 74 42

# Hangen in Vlaanderen en Brussel – de praktijk



Aantal inwoners: 78,944

## Intergenerationele publieke ruimte

### Wat is jullie verhaal en van waaruit is dit gestart?

Wij hebben plekjes specifiek ingericht voor kinderen en grootouders: een beweegplek en een samspeeltuin bij een woonzorgcentrum, een stadstuin gelegen tussen een woonzorgcentrum en een lagere school, en een wandeling/parcours op Buda-eiland. Voor tieners zetten we al jaren in op diversiteit, wat een belangrijke pijler is in onze visie en jaaractieplan: diversiteit in leeftijden, soort (speel)ruimte,... In 2021-2023 werd dit nog versterkt met de 'onderzoekstocht' rond inclusief spelen, om uit te monden in de visie 'spelen voor iedereen'.

### Waar ligt de kracht van dit verhaal?

We hebben veel tijd kunnen besteden aan onderzoek, observatie, graven in de eigen stad en praten met specialisten. De informatie die we hierdoor kregen, konden we echt beleven en vatten.

De kracht van onze visie is dat die heel duidelijk is, makkelijk over te brengen, en om te zetten in de praktijk. De visie werd voorgelegd aan alle directies van de stad en goedgekeurd. Hier hangen ambities, doelstellingen en een actieplan aan vast. Deze goedkeuring betekent dat er ook effectief zaken gebeuren.



## Hoe werden tieners/jongeren betrokken in jullie verhaal? Welke impact hebben zij gehad?

In het algemeen hebben we een goed beeld proberen krijgen op hoe tieners onze stad beleven. We hebben dat gedaan via onderzoek met Vives als partner. Er zijn de onderzoeken 'tieners en wonen', 'tieners in stadscentrum', 'tieners in stationsomgeving' en 'Jonge Wegweters' gedaan. Bij specifieke projecten worden jongeren betrokken vanaf het idee dat er iets moet gebeuren, over het mee-ontwerpen tot het openen en gebruiken van de site.

## Met welke diensten en partners hebben jullie samengewerkt?

Voor de plaats van kinderen en jongeren in de stad is vooral de directie Ruimte een heel belangrijke partner. Ik ben ook structureel deel van het 'projectoverleg ruimte' met alle projectleiders van stadsplanning, mobiliteit, groen, beheer openbaar domein,... Verder is er regelmatig terugkoppeling en afstemming met het managementteam, directie vrije tijd (sport, jeugd, cultuur), gebiedswerking, politie en preventie.

## Waar ben je trots op?

Het traject naar de visie op inclusief spelen. Kortrijk is de eerste stad in Vlaanderen met een effectieve visie, ambitie en stappenplan. Onder andere hierdoor zijn de banden tussen de verantwoordelijke jeugdruimte en de 'harde' ruimtelijke diensten flink versterkt, waardoor we vanuit jeugd (meestal) vanaf de projectdefinitie van een groot stadsvernieuwingproject betrokken worden en zo de studiebureaus, projectleiders en architecten vanaf het begin van het project kunnen adviseren over onze doelgroep en de noden en behoeften op dit specifieke stadsdeel.

## Waar zie je nog uitdagingen?

In de beeldvorming van tieners en jongeren. Bij vele mensen is een tiener in de publieke ruimte sowieso een probleem. Sommige mensen gaan zo ver dat ze het stadsbestuur aanklagen voor overlast in de publieke ruimte, terwijl dat aanvoelen natuurlijk heel persoonlijk en subjectief is.

# Kortrijk

[Meer weten?](#)

Bieke Vertriest - ambtenaar speelruimte  
[bieke.vertriest@kortrijk.be](mailto:bieke.vertriest@kortrijk.be)

# Hangen in Vlaanderen en Brussel – de praktijk

## WEST-VLAANDEREN ZWEVEGEM

Aantal inwoners: 25.556



## Civic crowdfunding

### Wat is jullie verhaal en van waaruit is dit gestart?

Skaters waren al jarenlang vragende partij om het skatepark te vernieuwen. Deze vraag heeft echter geleid tot een protestactie vanuit de buurt. Aan de basis lagen een aantal andere overlastproblematieken die niet per se veroorzaakt werden door de skaters. Samen met de buurt werden initiatieven genomen om deze aan te pakken, zoals verlichting en vergroening in de buurt. Bij de realisatie van het skatepark willen we deze maatschappelijke rol blijven verderzetten. Daarom werd er naast de gemeentelijke financiering en Vlaamse subsidiëring ook gekozen voor het opstarten van een civic crowdfunding.

### Waar ligt de kracht van dit verhaal?

Jongeren nemen bij deze civic crowdfunding zelf het initiatief om een deel van de noodzakelijke financiële middelen in te zamelen en nemen zo mee verantwoordelijkheid op voor het resultaat. Daarnaast zorgt de civic crowdfunding ook voor draagvlak in de buurt: lokale partners zijn betrokken als verstrekker van een reward en het project was de hefboom voor heel wat andere initiatieven in de buurt: verkeersremmende acties, sensibiliseringscampagne parkeren, versneld herinrichten van openbare verlichting, vergroening van de buurt, ...

## Hoe werden tieners/jongeren betrokken in jullie verhaal? Welke impact hebben zij gehad?

Jongeren zijn van bij het begin betrokken. Zij waren de aanstokers van het veranderingsproject, waren steeds aanwezig bij buurtoverleg, zijn initiatiefnemers van de crowdfunding en zullen na de realisatie mee blijven werken aan een skatewerking vanuit het jeugdhuis. Door hun constante aanwezigheid en dialoog met de buurt is meer wederzijds begrip ontstaan. We werken samen aan een leefbare buurt!

## Met welke diensten en partners hebben jullie samengewerkt?

Er werd vanaf het begin samengewerkt met Jeugdhuis De Harp dat op dezelfde site gelegen is. De lokale horeca en de wijkagent werden ook steeds betrokken. Een groep studenten van Hogeschool Vives hielp ons om een goed beeld te krijgen van de problematiek waarmee we in de buurt kampten. Als neutrale maar jeugdige speler slaagden zij erin om de dialoog open te trekken. Voor de crowdfunding laten we ons begeleiden door Growfunding vzw uit Brussel. De opvolging van de werf gebeurt samen met collega's van onze technische diensten.

## Waar ben je trots op?

Het afgelegde traject in zijn geheel, wat het allemaal in beweging heeft gezet, de initiatieven vanuit onze skaterswerkgroep, de betrokkenheid en hierdoor ook gedragenheid van heel wat partners, ... kortom het positieve verhaal dat ontstond vanuit een protestactie.

## Waar zie je nog uitdagingen?

Het verder blijven onderhouden van contacten met de buurt en blijven zoeken naar afstemming. Veel hangt af van de mensen die hier initiatieven voor blijven nemen. We moeten dit zelf steeds op de agenda houden en regelmatig overleg organiseren, ook los van problemen.

# Zwevegem

**Meer weten?**

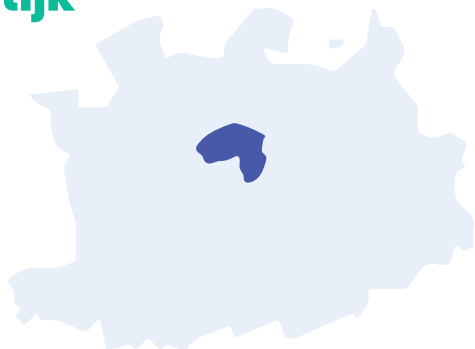
Annelies Staelens - dienst jeugd & kinderopvang  
annelies.staelens@zwevegem.be  
0477 98 01 86

# Hangen in Vlaanderen en Brussel – de praktijk

ANTWERPEN

**MALLE**

Aantal inwoners: 16.007



## Ontwikkeling jongerenontmoetingsplekken

### Wat is jullie verhaal en van waaruit is dit gestart?

Tijdens en na de coronacrisis was er bezorgdheid vanuit onze middelbare scholen over het welbevinden en welzijn van jongeren. Tegelijkertijd kregen we op verschillende plekken te maken met probleemgedrag en vandalisme door jongeren. We tekenden in op de projectoproep 'versterking van het mentaal welzijn bij jongeren' en kwamen bij Arktoz vzw uit als partner. Hierdoor kunnen we inzetten op jongerencoaches op het terrein. Via het Leaderproject 'Samen-hang(en) in Malle' zetten we dit project verder en realiseren we in 2024 twee jongerenontmoetingsplekken (JOP's).

### Waar ligt de kracht van dit verhaal?

Dit project en het traject kindvriendelijke gemeente waren de aanleiding om samen te zitten met alle diensten en collega's binnen onze organisatie die op heel diverse manieren en momenten bezig zijn met het welbevinden en welzijn van kinderen en jongeren. Kennismaking en maandelijkse overlegmomenten leveren meer en meer op: gedragenheid voor projecten maar ook uitwisseling van kennis, contacten en partners. Onze samenwerking met Arktoz leert ons dat we niet alles zelf kunnen en moeten doen, maar dat iedereen zijn expertise heeft. Ook voor de ontwikkeling van de jongerenontmoetingsplekken hebben we gebruik gemaakt van de verschillende experts, in dit geval de jeugdige partners.

### Hoe werden tieners/jongeren betrokken in jullie verhaal? Welke impact hebben zij gehad?

We hebben voor het ontwerp en de uitwerking van de JOP's samengewerkt met scholen, organisaties en verenigingen uit de buurt.

## Met welke diensten en partners hebben jullie samengewerkt?

We startten met een workshop begeleid door Bataljong, waar een 12-tal jongeren uit de buurt samen met de jongerencoach van Arktos aan deelnamen. De leerlingen van het 5de jaar Architectuur van het Maris Stella Instituut uit Malle maakten het ontwerp en de leerlingen van het 2de jaar Bouw van Thomas More - Campus Geel werkten de ontwerpen uit en realiseerden beide JOP's in het voorjaar van 2024. We trachten ook jongeren uit Malle mee te laten werken aan de bouw van deze plekken via de jongerencoaches.

## Waar ben je trots op?

Dat de plaatsing van de twee JOP's niet in eigen beheer gebeurde door onze gemeentelijke diensten of uitbesteed werd aan een externe commerciële firma, maar zo goed als helemaal gerealiseerd werd door jongeren.

## Waar zie je nog uitdagingen?

We hopen in de eerste plaats dat onze jongeren hun weg vinden naar deze plekken en er zo kansen tot ontmoeting en ontspanning krijgen. Tegelijkertijd ligt de uitdaging erin om jongeren op deze plekken met respect te laten omgaan met elkaar, met de nabije omgeving, en ook met de plek zelf.

**Malle**

**Meer weten?**

---

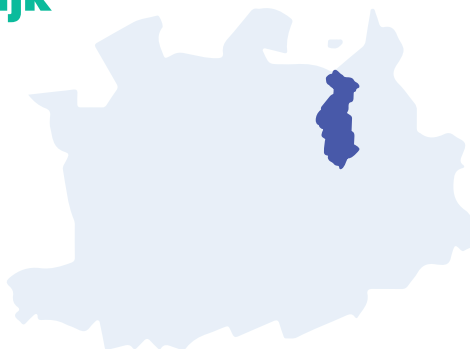
Sofie De Keuster - clustermanager vrije tijd  
sofie.dekeuster@malle.be  
03 310 05 84

# Hangen in Vlaanderen en Brussel – de praktijk

ANTWERPEN

## TURNHOUT

Aantal inwoners: 46,923



## Cel overlast openbaar domein

### Wat is jullie verhaal en van waaruit is dit gestart?

Tijdens de covid-pandemie is de werkgroep 'jongeren en corona' ontstaan. Deze werkgroep had als doel acties vanuit verschillende stadsdiensten en partners op elkaar af te stemmen. De werkgroep besprak problemen en de mogelijke aanpak (op maat) daarvan. Het ging dan voornamelijk over jongeren in de publieke ruimte en de strenge regels die er op dat moment heersten. Na de pandemie bleef de nood tot afstemming rond aanbod en aanpak aanwezig. Naast een overleg tussen de belangrijkste jeugdwelzijnspartners en de schepen werd de cel overlast openbaar domein opgericht. Ook deze cel heeft als doel te komen tot een gepaste aanpak voor een brede waaier aan uitdagingen binnen de stad.

### Waar ligt de kracht van dit verhaal?

De kracht ligt in de diversiteit aan betrokken partners, die elk vanuit hun eigen bril en in vertrouwen hun visie op de feiten en aanpak kunnen meegeven. Dit zorgt ervoor dat, onder andere door de aanwezigheid van de jeugddienst, ook de belangen van kinderen en jongeren in de publieke ruimte worden behartigd. De impact van bepaalde maatregelen op kinderen en jongeren wordt onder de aandacht en mee in rekening gebracht. Daarnaast zorgt dit voor een goede afstemming over wie er wanneer een bepaalde rol opneemt.

## Hoe werden tieners/jongeren betrokken in jullie verhaal? Welke impact hebben zij gehad?

De jeugddienst staat voortdurend in contact met tieners, jongeren en jeugd(welzijns)organisaties. Vanuit inzichten uit die contacten, vertegenwoordigt de jeugddienst hun stem.

## Met welke diensten en partners hebben jullie samengewerkt?

Dit overleg is een samenwerking tussen diverse diensten en partners: burgemeester en betrokken schepenen, korpschef en beleidsmedewerkers van de politie, parket, preventiedienst, jeugddienst en andere betrokken diensten afhankelijk van het thema.

## Waar ben je trots op?

De effecten van samen nadenken over de uitdagingen binnen onze stad. Politieagenten proberen meer verbinding te leggen met jongeren: ze stappen uit de combi, spreken jongeren spontaan aan, doen fietspatrouilles, ... De politie geeft mee dat dit ook voor hen een fijnere manier van werken is. Zo kunnen ze jongeren vanuit een meer vertrouwde relatie aanspreken op ongepast gedrag, waardoor dit minder vaak tot conflictsituaties leidt. We hopen hiermee ook het vertrouwen van jongeren in de politie te verhogen. Ook de potentiële aanwerving van een jongeren- of scholenagent is een rechtstreeks gevolg van deze samenwerking.

## Waar zie je nog uitdagingen?

De juiste mensen rond en de juiste thema's op de tafel blijven krijgen. Dit mag niet afhankelijk zijn van personen, maar moet een duurzame samenwerking zijn.

# Turnhout

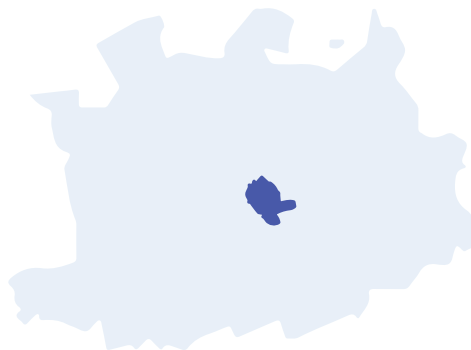
**Meer weten?**

Dieter Pelckmans - diensthoofd jeugd  
dieter.pelckmans@turnhout.be  
0474 77 64 55

# Hangen in Vlaanderen en Brussel – de praktijk

## ANTWERPEN VORSELAAR

Aantal inwoners: 8.044



## Regionale werking

### Wat is jullie verhaal en van waaruit is dit gestart?

Vorselaar startte in 2010 in samenwerking met Arktos een vindplaatsgerichte werking op om jongeren meer te laten sporten. Die werking heet FLIP. Sport als doel werd al snel sport als middel. In 2021 werd het voorbeeld van Vorselaar uitgebreid naar de vijf gemeenten van Regio Neteland, met het doel om de vrijetijdsparticipatie van jongeren in maatschappelijk kwetsbare contexten te verhogen. De focus ligt op jongeren die we met het gebruikelijke vrijetijdsaanbod moeilijk bereiken.

### Waar ligt de kracht van dit verhaal?

Bij FLIP wordt er vertrokken vanuit een positief standpunt, waardoor we partners en jongeren anders laten kijken naar hun positie in de maatschappij. Omdat voor jongeren gemeentegrenzen geen obstakel vormen, organiseren we FLIP ook regionaal. Hierdoor kunnen we inzetten op méér openbare plekken waar jongeren zich in onze regio bevinden en van daaruit met hen aan de slag gaan.

### Hoe werden tieners/jongeren betrokken in jullie verhaal? Welke impact hebben zij gehad?

In het FLIP-project zetten we jongeren centraal. Ze zijn mee partner van dit verhaal. Via een luisterend oor en nodenbevragingen wordt hun input gebruikt om het project steeds te blijven evalueren en opnieuw te definiëren.



## Met welke diensten en partners hebben jullie samengewerkt?

Het FLIP-project heeft veel dingen in gang gezet. Het was een katalysator die ervoor zorgde dat er nog vele andere jeugdwelzijnsprojecten opgestart werden en dat er tweemaandelijks een regionaal jeugdwelzijnsoverleg plaatsvindt. Op dit overleg proberen we samen te werken met alle partners en diensten binnen Neteland die in aanraking komen met kinderen en jongeren. We capteren alle signalen en maken waardevolle verbindingen tussen partners en diensten.

## Waar ben je trots op?

Op alles wat er de laatste jaren binnen Neteland in gang is gezet en de voortrekkersrol die Vorselaar daarin heeft mogen spelen. Welzijn voor kinderen en jongeren krijgt na lange tijd de nodige aandacht.

## Waar zie je nog uitdagingen?

Een regionaal verhaal vraagt dat alle betrokken partijen aan hetzelfde zeel trekken. Meestal lukt dat wel en soms wat minder. Als we dit nog verder willen verankeren over het hele grondgebied, zal er de komende tijd nog geïnvesteerd moeten worden.

## Vorselaar

### Meer weten?

Kobe Vercauteren - schepen van Jeugd  
kobe.vercauteren@vorselaar.be  
0499 17 37 13

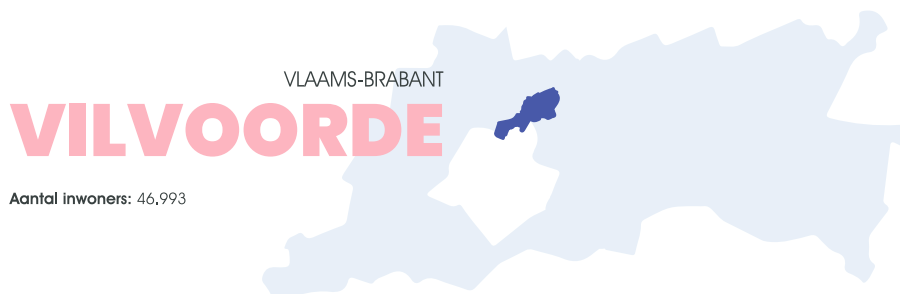
Gitte Breugelmans - jeugdambtenaar Vorselaar  
gitte.breugelmans@vorselaar.be

Simon Vantomme - jeugdambtenaar Herentals  
simon.vantomme@herentals.be

Joke Smets (Arktos)  
jsmets@arktos.be  
0472 04 37 91

Lennert Wauters (Arktos)  
lwauters@arktos.be  
0472 07 35 78

# Hangen in Vlaanderen en Brussel – de praktijk



Aantal inwoners: 46,993

## Publieke binnenruimte

### Wat is jullie verhaal en van waaruit is dit gestart?

De stad heeft in 2019 het voormalig militair domein Asiat aangekocht, om een nieuwe stadswijk te creëren die tegemoetkomt aan de vraag naar meer groen en meer vrijetijdsinfrastructuur. Na een jaar experimenteren met de 'Zomer van Asiat' en het intensief bevragen van inwoners en verenigingen, de zogenoemde 'stadsmakers', werd het Asiat Park geboren: een plek waar circulair ondernemerschap, creativiteit, sport en spel elkaar ontmoeten.

### Waar ligt de kracht van dit verhaal?

Asiat Park biedt een warme thuis voor ideeën, projecten en initiatieven, zowel tijdelijk als voor een langere periode. Asiat Park is het platform, de huurders maken de inhoud. Het is deze ongedwongen dynamiek met korte besluitvormingsprocessen die maakt dat Asiat Park een thuis is voor anders(georganiseerde) jongeren.

### Hoe werden tieners/jongeren betrokken in jullie verhaal? Welke impact hebben zij gehad?

De hypecourt in ontwikkeling is een mooi voorbeeld van impact van jongeren. Enkele OverKop-jongeren hebben subsidies aangevraagd bij het Nike Impact Fund. Er wordt een podium geplaatst onder toezicht van een internationale architect. Dat kan gebruikt worden voor toekomstige evenementen. Er is ook een lokale graffitikunstenaar die workshops geeft aan jongeren. En Bavi Vilvoorde, de lokale basketclub, organiseert een 3x3 tornooi om het hypecourt officieel in te spelen.

## Met welke diensten en partners hebben jullie samengewerkt?

Er zijn allerhande samenwerkingen tussen Onkruid De Hoon (beheerder van Asiat Park), Onderstroom vzw (organisator Horst Expo), Onkruid BVBA (organisator Horst Festival en Horst Club) en alle huurders die hier op de site zitten: Hall 9, Chiro Far-West, Rojm, Alif-Lam, Overkop, Bar Batard, Warmkracht, ... Een voltijdse gemeenschapswerker onderhoudt korte lijnen met de bewoners, bezoekers, burens van het park en de ambtenaren.

## Waar ben je trots op?

Met Asiat Park hebben we een groot domein met overdekte hallen waar kinderen en jongeren kunnen spelen en experimenteren en waar ze kunnen samenwerken met andere organisaties. Er is een vlotte samenwerking tussen de stedelijke diensten en de private concessionaris om zoveel mogelijk kinderen en jongeren kansen te bieden in het Asiat Park.

## Waar zie je nog uitdagingen?

Er zit nog marge op het gebruik van de hallen en op de mate van samenwerking tussen alle bewoners van het Asiat Park. Tieners en jongeren vinden vaak de wandeling naar Asiat Park te lang. Liever zouden ze overdekte locaties hebben in het centrum van de stad, maar die zijn er niet. Ook het beheersen van het vandalisme op de site blijft een uitdaging.

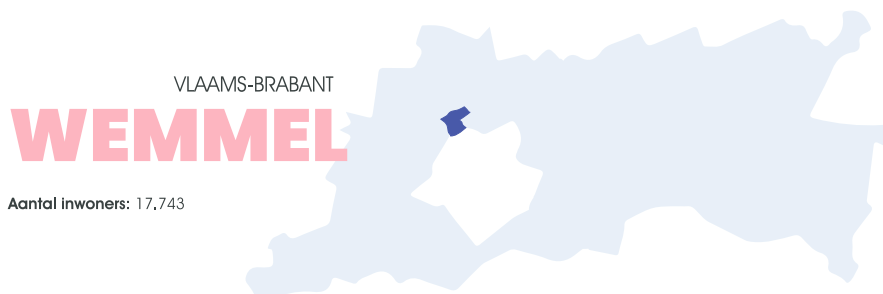
## Vilvoorde

### Meer weten?

Gemeenschapswerker Asiat Park (ODH)  
info@asiatpark.be  
0476 734 541

Dienst Vrije Tijd – stad Vilvoorde  
vrije.tijd@vilvoorde.be  
02 255 79 50

# Hangen in Vlaanderen en Brussel – de praktijk



Aantal inwoners: 17,743

## Jeugdopbouwwerk

### Wat is jullie verhaal en van waaruit is dit gestart?

Ik ben gestart als eerste jeugdambtenaar in Wemmel. Er was op dat moment geen visie rond rondhangen. In het meerjarenplan stond wel een doelstelling om de relatie tussen inwoners en (hang)jongeren te verbeteren. In het begin communiceerde ik vanuit twee verschillende invalshoeken naar jongeren: preventief als jeugdwerker en repressief als ambtenaar voor de opvolging van de alternatieve sancties die jongeren kregen na het oplopen van GAS-boetes. Na overleg met de algemeen directeur kon ik de repressieve aanpak laten vallen. Op vraag van de jongeren organiseerde ik een kringgesprek met jongeren, schepen en burgemeester, zodat ze zelf hun noden konden signaleren. Dit resulteerde in een ruimte die ze ter beschikking kregen om zelf een werking op te zetten. Als enige jeugdambtenaar was het onmogelijk om de begeleiding van deze groep jongeren erbij te nemen en moesten we elders expertise zoeken. Begin 2022 is Younes gestart in Wemmel. Hij werkt halftijds als jeugdopbouwwerker, en halftijds binnen het project 'politie en jongeren'.

### Waar ligt de kracht van dit verhaal?

Durf signaleren en blijf noden herhalen. Daarbij is het van groot belang om over elke stap transparant te blijven communiceren.

### Hoe werden tieners/jongeren betrokken in jullie verhaal? Welke impact hebben zij gehad?

Veel te vroeg in het proces legde de gemeente vertrouwen in een willekeurige groep jongeren, waar nog geen basiswerking en basisstructuur was. De werking die door de jongeren werd

georganiseerd strookte niet met de visie die het gemeentebestuur voor ogen had. Hierdoor werd de samenwerking tussen gemeente en deze groep jongeren abrupt afgebroken met wederzijds wantrouwen als gevolg. Jeugdopbouwwerker Younes stond voor een enorme uitdaging: het wantrouwen van de jongeren in de gemeente verminderen en vertrouwen tussen beide partijen opbouwen aan de hand van verschillende activiteiten waarbij een duidelijke visie naar waarden en normen wordt gehanteerd. De jongeren bepalen mee de activiteiten van de werking van onze jeugdopbouwwerker. Sommige jongeren zijn animator en tekenen mee de lijnen uit die richting geven aan de werking.

## Met welke diensten en partners hebben jullie samengewerkt?

Dienst jeugd, dienst integrale veiligheid, sociale dienst, wijkagenten, recherche jeugd van de politiezone, burgemeester en bevoegde schepenen.

## Waar ben je trots op?

Het traject dat we hebben gelopen als dienst, de groei die eruit voortvloeide op basis van mankracht en ervaring en de bewustwording ervan bij andere interne diensten, het bestuur en de politie.

## Waar zie je nog uitdagingen?

Als faciliteitengemeente, dicht tegen Brussel, merken we dat Wemmel te maken heeft met grootstedelijke uitdagingen. Bepaalde trends en tendensen die in Brussel starten, vloeien heel snel over naar onze gemeente. Terwijl er in onze gemeente minder personeel en middelen beschikbaar zijn. Het is roeien met de riemen die we hebben, waarbij samenwerking met interne en externe diensten cruciaal is.

# Wemmel

**Meer weten?**

Eva Helpers - deskundige jeugd  
jeugd@wemmel.be  
02 462 10 53

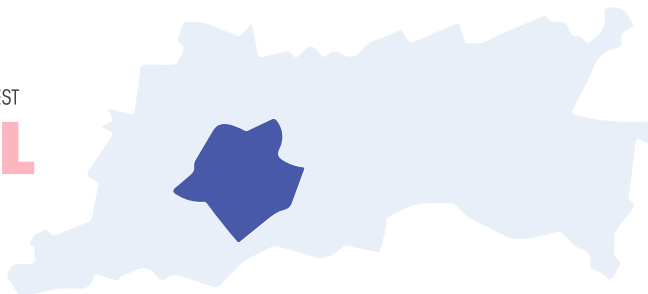
Younes El Yousfi – jeugdopbouwwerker  
younes.elyousfi@groepintro.be  
0473 52 50 12

# Hangen in Vlaanderen en Brussel – de praktijk

HOOFDSTEDELIJK GEWEST

## BRUSSEL

Aantal inwoners: 1,241,175



## Participatie in de publieke ruimte, JES vzw

JES is een jeugdorganisatie voor alle kinderen en jongeren in Antwerpen, Brussel en Gent. Zij ondersteunen hen op het vlak van vrije tijd, onderwijs, werk, opleiding en welzijn.

### Wat is jullie verhaal en van waaruit is dit gestart?

Kinderen en jongeren worden vaak vergeten bij het vormgeven van publieke ruimte. Van oudsher zijn volwassenen het gewoon om boven hun hoofden te beslissen. En toch moeten zij nog het langst onze ruimte gebruiken. Meewerken aan ruimtelijk beleid is niet evident en vraagt praktijken op maat van kinderen en jongeren.

Bij het team Jeugdparticipatie staan de noden van kinderen en jongeren in publieke ruimte centraal. Voor de jonge Brusselaar is de publieke ruimte vaak een verlengde van hun thuis. Wanneer die ruimte wordt heraangelegd of gerenoveerd zit onze focus in het vertalen van de stem van jongeren en kinderen naar beleid en architect. Dit doen we aan de hand van methodieken samen met hen op het terrein.

### Waar ligt de kracht van dit verhaal?

De manier waarop we kinderen en jongeren betrekken bij het ontwerpen van hun eigen wijk. Via actie en dialoog gaan we met hen aan de slag. Hiervoor werkt JES vindplaatsgericht. In plaats van te wachten tot jongeren tot bij ons komen, trekt JES naar waar jongeren zich bevinden en elkaar ontmoeten. Vanuit hun vertrouwde omgeving stimuleren we hen in wat zij willen ondernemen.

JES vertrekt vanuit een positieve kijk op stedelijkheid. Kinderen en jongeren moeten zich thuis voelen in de stad. We ondersteunen hen via activiteiten en projecten in de zoektocht naar

hun plaats in de stad en naar hun eigen competenties. JES geeft hen een duwtje, zodat ze zich gesterkt voelen en kunnen groeien: als individu, als groep en als volwaardige bewoner van de stad. We bouwen samen met kinderen, jongeren en partners aan de stad van morgen.

## Met welke diensten en partners hebben jullie samengewerkt?

Vindplaatsgericht werken betekent ook buurtgericht werken. Dat wil zeggen dat de buurtorganisaties van een wijk de kracht zijn om mee samen te werken. Zij hebben expertise en contacten die wij nog niet hebben wanneer we nieuw zijn in een buurt. Andere partners en diensten waarmee we vaak samenwerken zijn: gemeenten, het gewest, studie- en architectenbureaus, VGC,...

## Waar ben je trots op?

In het algemeen onze vindplaatsgerichte manier van werken die we zoveel mogelijk proberen toe te passen. Meer specifiek, onze publicatie *Gender en de stad: Les filles (ne) traînent (pas)*. Het is een bundeling van verschillende perspectieven. Het is een reflectie op de publieke ruimte, op de beleving van de stad door meisjes en vrouwen, op de strategieën die zij hanteren om zich de stad eigen te maken en op manieren om het binaire man-vrouw-denken open te trekken. In twee essays, een fotoreportage met theoretisch kader en twee interviews, schijnen we een licht op dynamieken van de stad die doorgaans verborgen blijven. We vertrekken hiervoor vanuit het terrein, de (architectuur)geschiedenis en gesprekken met meisjes en vrouwen.

## Waar zie je nog uitdagingen?

De constante verandering van de stad.

**Brussel**

**Meer weten?**

Gitte Van Der Biest - medewerker jeugdparticipatie  
participatie@jes.be













Op zoek naar meer info,  
inspiratie of praktijkverhalen  
rond straf rondhangbeleid?

Check dan [www.dehangmakers.be](http://www.dehangmakers.be) en  
word zelf ook een hangmaker.

